

Книга емблем

«Книга емблем» є унікальною пам'яткою європейської ренесансної літератури.

Вміщені до неї твори відображають світогляд автора – відомого італійського юриста і поета-гуманіста, засновника школи ренесансної юриспруденції «*Mos gallicus*» Дж. А. Альчато (1492–1550 рр.).

Український переклад книги друкується вперше і є прирученим до 500-ліття від написання книги.

Для всіх, хто цікавиться історією права та поезії.

ПЕРЕДМОВА (О. О. Малишев)	3
Посвята та епіграма (О. О. Малишев, Т. М. Броварець)	40

КНИГА ЕМБЛЕМ

Передмова Андреа Альчато до «Книги Емблем» Конрадові Пойтингеру Аугсбурзькому	44
---	----

ВСТУПНІ ЕМБЛЕМИ

Емблема I. Super insigni Ducatus Mediolanensis. Ad illustrissimum Maximilianum, Ducem Mediolanensem [На щиті Герцога Міланського. Найясновельможнішому Максиміліану – Герцогові Міланському]	47
Емблема II. Мілан • Mediolanum	50
Емблема III. Nunquam procrastinandum [Ніколи не прокрастинувати]	54

DEUS SIVE RELIGIO • Бог і релігія

Емблема IV. In Deo laetandum [Втіху треба знаходити в Богові]	56
Емблема V. Sapientia humana, stultitia est apud Deum [Мудрість людська перед лицем Бога є дурістю] ...	58
Емблема VI. Ficta religio [Псевдокульт].....	60
Емблема VII. Non tibi, sed religioni [Не тобі, а богині!] ..	62
Емблема VIII. Qua dii vocant, eundum [Куди покличуть боги, туди й прямуй!].....	64

VIRTUTES • Чесноти

FIDES • Довіра

Емблема IX. Fidei symbolum [Образ Довіри]	66
Емблема X. Foedera [Спілки]	68
Емблема XI. Silentium [Тиша]	70
Емблема XII. Non vulganda consilia [Не слід розбалакувати плани]	72

Емблема XIII. Nec quaestioni quidem cedendum [Навіть під тортурами не слід поступатися]	74
PRUDENTIA • Пруденція	
Емблема XIV. Consilio et virtute Chimaeram superari, hoc est, fortiores et deceptores [Задумом і звитягою долається Химера, тобто сильніші та підступні]	76
Емблема XV. Vigilantia et custodia [Невсипність та пильність]	78
Емблема XVI. Νῆφε, καὶ μὲμνησ' ἀποτεῖν. ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν. Sobrius esto, et memineris non temere credere: haec sunt membra mentis [Будь тверезим! Не забувай сумніватись! Такими є суглоби мудрості] ...	80
Емблема XVII. Πῆ παρέβην? τί δ' ἔρεξα? τί μοι δέον, οὐκ ἐτελέσθῃ. Lapsus ubi? quid feci? aut officii quid omissum est? [Де я схибив? Що я роблю? А що не доробив я, почавши?]	83
Емблема XVIII. Prudentes [Тямуці]	86
Емблема XIX. Prudens magis quam loquax [Пруденція замість пустомельства]	88
Емблема XX. Maturandum [Поспівай!]	90
Емблема XXI. In deprehensum [До захопленого]	92
Емблема XXII. Custodiendas virgines [Незайманих треба оберігати]	94
Емблема XXIII. Vino prudentiam augeri [Вином зміцнюється пруденція]	96
Емблема XXIV. Prudentes vino abstinere [Пруденція стримує від вина]	98
Емблема XXV. In statuam Bacchi. Dialogismus [До статуї Вакха. Діалог]	100
Емблема XXVI. Gramen [Трава]	106

IUSTITIA • Юстиція

Емблема XXVII. Nec verbo, nec facto quemquam laedendum [Не треба нікому шкодити ні ділом, ні словом]	110
Емблема XXVIII. Tandem, tandem iustitia obtinet [В решті решт справедливість перемогла!]	112
Емблема XXIX. Etiam ferocissimos domari [Навіть найлютіших можна приборкати]	114
Емблема XXX. Gratiam referendam [За милість треба віддячувати]	116
Емблема XXXI. Abstinencia [Доброчесність]	118
Емблема XXXII. Bonis a divitibus nihil timendum [Доброчесному нічого боятися багатіїв]	122

FORTITUDO • Міць

Емблема XXXIII. Signa fortium. Dialogismus [Знак сильних. Діалог]	126
Емблема XXXIII. Α'νέχου καὶ ἀπέχου. Sustine et abstinence [Тримайся та утримуйся]	128
Емблема XXXV. In adulari nescientem [Нездатність до запопадництва]	130
Емблема XXXVI. Obdurandum adversus urgentia [Треба опиратися утискам]	132
Емблема XXXVII. Omnia mea mecum porto [Все моє при мені]	134

CONCORDIA • Конкордія

Емблема XXXVIII. Concordiae symbolum [Символ Злагоди]	136
Емблема XXXIX. Concordia [Злагода]	138
Емблема XL. Concordia insuperabilis [Непереможна злагода]	140
Емблема XLI. Unum nihil, duos plurimum posse. Один не може нічого, а двоє можуть багато.....	142

Емблема XLII. Firmissima convelli non posse [Глибоко вкорінене неможливо вирвати]	144
SPES • Надія	
Емблема XLIII. Spes proxima [Близька надія]	146
Емблема XLIV. In simulacrum Spei. Dialogismus [До зображення Надії. Діалог]	148
Емблема XLV. In dies meliora [На кращу днину]	154
Емблема XLVI. Illicitum non sperandum [Не слід сподіватись недозволеного]	158
Емблема XLVII. Pudicitia [Невинність]	160
VITIА • Пороки	
PERFIDIA • Віроломність	
Емблема XLVIII. In victoriam dolo partam. Про перемогу, здобуту обманом	162
Емблема XLIX. In fraudulentos [Дурисвіти]	164
Емблема L. Dolus in suos [Обман своїх]	168
Емблема LI. Maledicentia [Лихослів'я]	170
Емблема LII. In receptatores sicariorum [Про пособника вбивць]	172
Емблема LIII. In adultores [Про підлабузників]	174
Емблема LIV. Ei qui semel sua prodegerit, aliena credi non oportere [Хто колись змарнував своє, тому не варто довіряти чуже]	178
STULTITIA • Дурість	
Емблема LV. Temeritas [Легковажність]	180
Емблема LVI. In temerarios [Про легковажних]	182
Емблема LVII. Furor et rabies [Скаженство і лють] ..	184
Емблема LXVIII. In eos qui supra vires quicquam audent [Про тих, що насмілюються на непосильне для себе] ...	186
Емблема LIX. Impossibile [Неможливе]	188
Емблема LX. Cuculi [Зозулі]	190

Емблема LXI. Vespertilio [Кажан]	192
Емблема LXII. Aliud de vespertilione [Інше про кажана]	194
Емблема LXIII. Ira [Гнів]	196
Емблема LXIV. In eum qui sibi damnus apparat [Про тих, що влаштовують біду самим собі]	198
Емблема LXV. Fatuitas [Тупість]	200
Емблема LXVI. Oblivio paupertatis parens [Забуття породжує бідність]	202
SUPERBIA • Погорда	
Емблема LXVII. Superbia [Гординя]	204
Емблема LXVIII. Impudentia [Безпутність]	206
Емблема LXIX. Φλαστυία [Самозакоханість]	208
Емблема LXX. Garrulitas [Балакливість]	210
Емблема LXXI. Invidia [Заздрість]	212
LUXURIA • Розпуста	
Емблема LXXII. Luxuria [Розпуста]	214
Емблема LXXIII. Luxuriosorum opes [Статки розпусників]	216
Емблема LXXIV. Tumulus meretricis [Гробниця повії]	218
Емблема LXXV. In amatores meretricum [Про любителів повії]	220
Емблема LXXVI. Cavendum a meretricibus [Слід остерігатися блудниць]	222
Емблема LXXVII. Amuletum Veneris [Амулет Венери]	224
Емблема LXXVIII. Inviolabiles telo Cupidinis [Невразливі до стріл Купідона]	226
Емблема LXXIX. Lascivia [Пустощі]	228

Емблема LXXX. Adversus naturam peccantes [Грішники проти природи]	230
DESIDIA • Безділля	
Емблема LXXXI. Desidia [Безділля]	234
Емблема LXXXII. Desidiam abiiciendam [Геть безділля]	236
Емблема LXXXIII. In facile a virtute desciscentes [Про тих, що легко відступають від чеснот]	238
Емблема LXXXIV. Ignavi [Ледацюги]	240
AVARITIA • Жадібність	
Емблема LXXXV. Avaritia [Жадібність]	242
Емблема LXXXVI. In avaros [Про пожадливих]	244
Емблема LXXXVII. In aulicos [Про царедвірців]	246
Емблема LXXXVIII. In sordidos [Про нечистих]	248
Емблема LXXXIX. In divites publico malo [Проти збагачуваних на шкоду громаді]	252
Емблема XC. In avaros, vel quibus melior conditio ab extraneis offertur [Проти жадюг і тих, кому чужаки пропонують ліпші умови]	254
GULA • Зажерливість	
Емблема XCI. Gula [Зажерливість]	256
Емблема XCII. Oculi effigies, de iis qui meretricibus donant, quod in bonos usus verti debeat [Зображення Окуна (про тих, що дарують повіям те, що мали би звернути на добрі справи)]	258
Емблема XCIII. In parasitos [Про паразитів]	260
Емблема XCIV. Parvam culinam duobus ganeonibus non sufficere [Маленького гостинця недостатньо для двох гульвіс]	262
Емблема XCV. Captivus ob gulam [Схоплений за горлянку]	264

Емблема ХСVI. In garrulum et gulosum [Про балакучого ненажеру]	266
Емблема ХСVII. Doctorum agnomina [Прізвиська науковців]	268

NATURA • Природа

Емблема ХСVIII. Natura [Природа]	274
Емблема ХСIX. Ars naturam adiuvans [Наука, що допомагає природі]	276
Емблема С. In iuventam [Про молодість]	278
Емблема CI. In quatuor anni tempora [Чотири пори року]	280

ASTROLOGIA • Астрологія

Емблема CII. Scyphus Nestoris [Чаша Нестора]	282
Емблема CIII. Quae supra nos, nihil ad nos [Що перебуває над нами, то не наше діло]	286
Емблема CIV. In astrologos [Проти астрологів]	288
Емблема CV. Qui alta contemplantur, cadere [Ті, що задивляються догори, – падають]	290

AMOR • Любов

Емблема CVI. Potentissimus affectus amor [Любов є найсильнішим почуттям]	292
Емблема CVII. Potentia Amoris [Влада Любові]	294
Емблема CVIII. Vis Amoris [Сила Любові]	296
Емблема CIX. In studiosum captum amore [Науковець, полонений любов'ю]	298
Емблема CX. Ἀντέρως, id est, amor virtutis [Антерос як Любов до чеснот]	300

Емблема CXI. Ἀντέρως, amor virtutis, alium Cupidinem superans [Антерос – Любов до чеснот долає іншого Купідона]	302
Емблема CXII. Dulcia quandoque amara fieri [Солодке часом стає гірким]	304
Емблема CXIII. Fere simile ex Theocrito [Майже про те саме із Феокрита]	306
Емблема CXIV. In statuam Amoris [До статуї Амура]	308
Емблема CXV. In oblivionem patriae [Про забуття Вітчизни]	314
Емблема CXVI. Sirenes [Сирени]	316
Емблема CXVII. Senex puellam amans [Дідуган, закоханий в дівчину]	320
Емблема CXVIII. In colores [Про кольори]	322

FORTUNA • Доля

Емблема CXIX. Virtuti, fortuna comes [Доля – товаришка доброчесності]	326
Емблема CXX. Fortuna virtutem superans [Доля бере гору над доброчесністю]	328
Емблема CXXI. Paupertatem summis ingeniis obesse ne provehantur [Бідність заважає розвитку найвищих здібностей]	330
Емблема CXXII. In Occasionem. Διαλογιστικῶς [До Оказії. Діалог]	332
Емблема CXXIII. In subitum terrorem [Про раптовий жах]	336
Емблема CXXIV. In illaudata laudantes [Проти вихвалювачів недостойного]	338

Емблема СХХV. In momentaneam felicitatem [Про скороминущу радість]	340
Емблема СХХVI. Ex damno alterius, alterius utilitas [Зі шкоди одного здобувається користь для іншого]	342
Емблема СХХVII. Bonis auspiciis incipiendum [Справу варто розпочинати після добрих знамень]	344
Емблема СХХVIII. Nihil reliqui [Не лишилось нічого]	346
Емблема СХХIX. Male parta, male dilabuntur [Зле здобуте - зле втрачається]	348
Емблема СХХХ. Semper praesto esse infortunia [Нещастя завжди поруч]	350
Емблема СХХХI. Remedia in arduo, mala in prono esse [У ліків перешкоди, а в недугів - усе просто] ...	352

HONOR • Гонор

Емблема СХХХII. Ex arduis perpetuum nomen [Крізь страждання до вічної слави]	354
Емблема СХХХIII. Ex litterarum studiis immortalitatem acquiri [Науковими дослідженнями здобувається безсмертя]	356
Емблема СХХХIV. Tumulus Ioannis Galeacii Vicescomitis, primi Ducis Mediolanensis [Про могилу Джан Галеаццо Вісконті, першого Герцога Міланського]	358
Емблема СХХХV. Optimus civis [Найкращий громадянин]	360
Емблема СХХХVI. Strenuorum immortale nomen [Діяльному людові - безсмертна слава]	362

Емблема CXXXVII. Nobiles, et generosi [Знатні та шляхетні]	364
Емблема CXXXVIII. Duodecim certamina Herculis. Αλληγορικῶς [Дванадцять подвигів Геракла. В алегоричній формі]	366
Емблема CXXXIX. In nothos [Про виродків]	370
Емблема CXL. Imparilitas [Нерівність]	372
Емблема CXLI. In desciscentes [Про відпадних]	374
Емблема CXLII. Aemulatio impar [Нерівне суперництво]	376
Емблема CXLIII. Albutii ad D. Alciatum, suadentis, ut de tumultibus Italicis se subducat, et in Gallia profiteatur [Від Альбуція панові Альциату з побажанням вибратися з італійських чвар і зайнятися викладанням у Франції]	378

PRINCEPS • Правитель

Емблема CXLIV. Princeps subditorum incolumitatem procurans [Правитель турбується про безпеку підданих]	380
Емблема CXLV. In Senatum boni Principis [У сенаті в доброго правителя]	382
Емблема CXLVI. Consilarii Principum [Радники правителів]	384
Емблема CXLVII. Opulentia tyranni, paupertas subiectorum [Статки тирана – злидні підданих]	386
Емблема CXLVIII. Quod non capit Christus rapit fiscus [Чого Христос не взяв, те фіск відібрав]	388
Емблема CXLIX. Principis clementia [Милість правителя]	390

RESPUBLICA • Республіка

Емблема CL. <i>Salus publica</i> [Громадське здоров'я] ...	392
Емблема CLI. <i>Respublica liberata</i> [Визволена республіка]	394

VITA • Життя

Емблема CLII. <i>In vitam humanam</i> [Про людське життя]	396
Емблема CLIII. <i>Aere quandoque salutem redimendam</i> [Безпеку іноді треба купляти за гроші]	398

MORS • Смерть

Емблема CLIV. <i>Cum larvis non luctandum</i> [З трупами боротись не варто]	400
Емблема CLV. <i>De Morte et Amore</i> [Про Смерть і Любов]	402
Емблема CLVI. <i>In formosam fato praereptam</i> [Про красуню, вкрадену фатумом]	404
Емблема CLVII. <i>In mortem praeproperam</i> [Про передчасну смерть]	406
Емблема CLVIII. <i>Terminus</i> [Термін]	408
Емблема CLIX. <i>Opulenti haereditas</i> [Спадщина багатія]	410

AMICITIA • Дружба

Емблема CLX. <i>Amicitia etiam post mortem durans</i> [Дружба, що триває навіть після смерті]	412
Емблема CLXI. <i>Mutuuum auxilium</i> [Взаємодопомога]	414
Емблема CLXII. <i>Auxilium nunquam deficiens</i> [Допомога, яка ніколи не підводить]	416
Емблема CLXIII. <i>Gratiae</i> [Грації]	418

HOSTILITAS • Ворожнеча

Емблема CLXIV. In detractores [Про наклепників] ..	422
Емблема CLXV. Inanis impetus [Марні зусилля]	424
Емблема CLXVI. Aliquid mali propter vicinum malum [Дещо погане від поганого сусіда]	426
Емблема CLXVII. In eum, qui truculentia suorum perierit [Про того, хто гине від неласкавості своїх]	428
Емблема CLXVIII. In dona hostium. Ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα [Про подарунки від ворогів. Подарунки від ворогів – не подарунки]	430
Емблема CLXIX. A minimis quoque timendum [Треба боятися навіть найменших істот]	432
Емблема CLXX. Obnoxia infirmitas [Покірне безсилля]	434
Емблема CLXXI. Vel post mortem formidolosi [Страшні навіть після смерті]	436

VINDICTA • Відплата

Емблема CLXXII. Iusta vindicta [Справедлива відплата]	438
Емблема CLXXIII. Iusta ultio [Права помста]	440
Емблема CLXXIV. Parem delinquentis et suasoris culpam esse [Вина підбурювача є такою ж, як у самого злочинця]	442
Емблема CLXXV. Alius peccat, alius plectitur [Один грішить – іншого карають]	444
Емблема CLXXVI. Insani gladius [Меч безумця]	446

PAX • Мир

Емблема CLXXVII. Pax [Мир]	448
Емблема CLXXVIII. Ex bello pax [Мир із війни]	450

Емблема CLXXIX. Ex pace ubertas [Достаток завдяки миру] 452

SCIENTIA • Наука

Емблема CLXXX. Doctos doctis obloqui nefas esse [Вченим не личить кривдити вчених] 454

Емблема CLXXXI. Eloquentia fortitudine praestantior [Красномовство має перевагу над силою] 456

Емблема CLXXXII. Facundia difficilis [Красномовство – складна річ] 458

Емблема CLXXXIII. Antiquissima quaeque commentitia [Все найдавніше є вигадкою] 460

Емблема CLXXXIV. Insignia poetarum [Символи поетів] 462

Емблема CLXXXV. Musicam Diis curae esse [Музика належить до відання богів] 464

Емблема CLXXXVI. Littera occidit, spiritus vivificat [Буква вбиває, дух – животворить] 468

Емблема CLXXXVII. Dicta septem Sapientum [Вислови семи мудреців] 471

IGNORANTIA • Невігластво

Емблема CLXXXVIII. Submovendam ignorantiam [Невігластво має бути вигнане] 475

Емблема CLXXXIX. Mentem, non formam, plus pollere [Більше вартує думка, а не форма] 478

Емблема CXC. Dives indoctus [Багатий невіглас] ... 480

MATRIMONIUM • Шлюб

Емблема CXCI. In fidem uxoriam [Про вірну дружину] 482

Емблема СХСІІ. Reverentiam in matrimonio requiri [У шлюбі має панувати повага]	486
Емблема СХСІІІ. In foecunditatem sibi ipsi damnosam [Про плідючість собі на шкоду]	488
Емблема СХСІV. Amor filiorum [Любов до дітей] ...	490
Емблема СХСV. Pietas filiorum in parentes [Пієтет дітей до батьків]	492
Емблема СХСVІ. Mulieris famam, non formam, vulgatam esse oportere. Dialogismus [Робити спільним надбанням треба славу, а не вроду жінки. Діалог]	494
Емблема СХСVІІ. In Pudoris statuam [До статуї Цноти]	496
Емблема СХСVІІІ. Nupta contagioso [Дружина заразного чоловіка]	498

ARBORES • Деревя

Емблема СХСІХ. Cupressus [Кіпарис]	500
Емблема СС. Quercus [Дуб]	502
Емблема ССІ. Salix [Верба]	504
Емблема ССІІ. Abies [Ялиця]	506
Емблема ССІІІ. Picea [Сосна]	508
Емблема ССІV. Cotonea [Айва]	510
Емблема ССV. Hedera [Плющ]	512
Емблема ССVІ. Ilex [Кам'яний дуб]	514
Емблема ССVІІ. Malus medica [Лимонне дерево] ...	516
Емблема ССVІІІ. Самшит [Vixus]	518
Емблема ССІХ. Amygdalus [Мигдаль]	520
Емблема ССХ. Morus [Шовковиця]	522
Емблема ССХІ. Laurus [Лавр]	524
Емблема ССХІІ. Populus alba [Біла тополя]	526

Книги, які можуть вас зацікавити

Записки адвоката.
Дина Каминская

Постижение права.
Активация творческого
мышления юриста

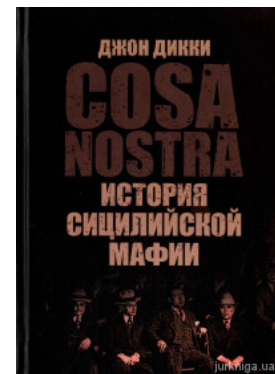
Практика проваджень в
антикорупційних
справах

Хроники аудитора.
Форензик -
преступление и
наказание

SPA для ума. Книга
хороших слов

Cosa Nostra. История
сицилийской мафии

Перейти до галузі права
Історія держави та права

[Перейти на сайт →](#)